

בש"פ 5402/21 - מדינת ישראל נגד פלונים

בית המשפט העליון

בש"פ 5402/21

לפני: כבוד השופט ד' ברק-ארז

העוררת: מדינת ישראל

נגד

המשיבים: פלונים

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בנצרת
שניתנה ביום 4.8.2021 במ"ת 23511-06-21 על-ידי
כבוד השופט ע' טאהא

תאריך הישיבה: כ"ז באב התשפ"א (5.8.2021)

בשם העוררת: עו"ד עילית מידן

בשם המשיבים: עו"ד אחמד מסאלחה

החלטה

1. בפני ערר לפיסעוף 53 לחוקסדרהדיןהפלילי (סמכויותאכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוקהמעצרים)
על החלטתו של בית המשפט המחוזי בנצרת מיום 4.8.2021 (מ"ת 23511-06-21, השופט ע' טאהא).

רקעוהליכיםקודמים

2. ביום 10.6.2021 הוגש נגד המשיבים, צעירים תושבי כפר כנא, כתב אישום המייחס להם עבירות שבוצעו במסגרת גל ההתפרעויות שפקד את הארץ בחודש מאי 2021. המשיב 1 הוא יליד 2001 והמשיב 2 יליד 1997. בקצרה ייאמר כי כתב האישום נסב על אירוע שהתפתח בעקבות הפגנה רבת משתתפים בכפר כנא, שלאחריה צעדו רבים לעבר הכביש הראשי הסמוך, שבו נסע באותה עת ברכבו המתלונן. המשיבים, יחד עם עשרות מבין משתתפי ההפגנה, חסמו את דרכו של הרכב. המשיב 1 הכה בשמשותיו של הרכב והמשיב 2 חבט בהן באמצעות מקל עץ. לאחר שהמתלונן חולץ על-ידי שני תושבים מקומיים אחרים, המשיך ההמון לגרום נזק לרכב, והמשיב 2 אף היכה בו באמצעות תמרור ברזל. בשלב מאוחר יותר המשיב 2 יידהלעברניידתמשטרהשתיאבניםממרחקשלכ-20 מטרים. לאחר שחזר לביתו מחק המשיב 2 את יישומו "ווטסאפ" ממכשירו במטרה להעלים ראיות. בעקבות התקיפה נגרמו למתלונן חבלות בעינו, לסתותיו, ידיו, גבו ובטנו והוא טופל בבית החולים. בגין המעשים האמורים יוחסו לשני המשיבים העבירות הבאות: מעשה טרור של חבלה בכוונה מחמירה בצוותא לפי סעיפים 329(א)-(1)-(2) ו-29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) בצירוף סעיף 37(א) לחוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016, וכן חבלה במזיד ברכב בצוותא ממניע גזעני לפי סעיף 413 בצירוף סעיפים 144 ו-29 לחוק העונשין. בנוסף, למשיב 2 בלבד יוחסו עבירות של ניסיון לתקיפת שוטר בנסיבות מחמירות לפי סעיף 274(1),(2) ו-(3) לחוק העונשין ושיבוש מהלכי משפט לפי סעיף 244 לחוק העונשין.

3. בדיון שהתקיים בבית המשפט המחוזי ביום 16.6.2021 הסכימו באי-כוחם של המשיבים לקיומן של ראיות לכאורה ועילת מעצר, אך ביקשו לשחרר את המשיבים לחלופת מעצר. מנגד, בא-כוח העוררת טעני מדובר במקרה שבו לא תסכון שום חלופה. בא-כוח העוררת הדגיש את חומרתם של מעשי האלימות המיוחסים למשיבים וטען כי אין בעובדה שהאירוע הסתיים בנזק קל יחסית כדי להפחית מחומרת המעשים, בהתחשב בכך שהדבר נבע מהתערבותם של עוברי אורח שחילצו את המתלונן מהזירה, ולא מחרטה של המשיבים או חדילה ממעשיהם. בנוסף טענה העוררת כי לא מדובר באירוע עברייני רגיל, אלא במעשים שבוצעו על רקע לאומני וגזעני, עובדה המגבירה את המסוכנות הנשקפת מהמשיבים.

4. בהתאם להחלטתו של בית המשפט המחוזי, ביום 21.7.2021 הוגש תסקיר בעניינו של המשיב 1 וביום 27.7.2021 הוגש תסקיר בעניינו של המשיב 2. התרשמותו של שירות המבחן היא כי התנהלותו של המשיב 1 אינה נעוצה בתפיסות הרואות באלימות כלי לגיטימי להתמודדות עם מצבים חברתיים או פוליטיים, אלא קשורה בנטייתו להיות מושפע ממצבים חברתיים ובקושי שלו להפעיל שיקול דעת בוגר ואחראי בכל הנוגע להשלכות של מעשיו. שירות המבחן ציין כי המשיב 1 נעדר עבר פלילי, והתרשם מקיומה של רמת סיכון בינונית להישנותה של התנהגות לא חוקית מצדו אשר עשויה לעלות בעתות חירום ומשבר. שירות המבחן בחן את החלופה המוצעת - מעצר בית בבית דודתו של המשיב 1 בפיקוחם של הדודה ומפקחות נוספים וציין כי מיקום החלופה בנצרת מאפשר הרחקה של המשיב 1 מגורמי סיכון אפשריים בסביבתו וכי דודתו, בת דודתו ואמו הן מפקחות מתאימות. על אף התרשמותו של שירות המבחן ממערך פיקוח מתאים הוא נמנע מלהמליץ על שחרורו של המשיב לחלופת מעצר וציין כי יש להוסיף על החלופה המוצעת אמצעי פיקוח נוספים אשר יטילו עליו סנקציה עונשיתמיידית במקרה של הפרה. בכל הנוגע למשיב 2, שירות המבחן ציין כי עד למעצרו הוא תפקד באופן מלא בכל מישורי חייו, כי הוא אינו בעל דפוסי התנהגות עברייניים או עבר פלילי וכי הוא למד בשנים האחרונות תואר ראשון במדעי ההתנהגות וקרימינולוגיה. שירות המבחן העריך את רמת הסיכון להישנותם של מעשים דומים מצדו ברמה בינונית, אך ציין כי בעתות חירום ומשברים היא עלולה לעלות. גם בעניינו של המשיב 2 שירות המבחן לא בא בהמלצה על שחרורו לחלופת מעצר בציין כי "יש צורך בהוספת אמצעי פיקוח ובקרה חיצוניים כחלק מתנאי שהיה במעצר בית".

5. כאמור, בית המשפט המחוזי הורה על מעצרם של המשיבים בתנאי פיקוח אלקטרוני. בית המשפט המחוזי קבע

כי יש במעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני כדי לאיין במידה רבה את המסוכנות הנשקפת מהם. בית המשפט המחוזי ציין כי מדובר במעורבותם הראשונה של השניים בפלילים וכי אין להם קשרים עם חוגים עברייניים. כן צוין שהעבירות המיוחסות למשיבים בוצעו על רקע המצב ששרר במדינה באותה עת וכי בינתיים חל בו שינוי. בית המשפט המחוזי ציין כי המעשים המיוחסים למשיבים לא בוצעו על רקע אידיאולוגי אלא כתוצאה מהשפעה של גורמים חיצוניים על שיקול דעתם. בית המשפט המחוזי הוסיף, כי חומרתם של המעשים המיוחסים למשיבים מעידה על מסוכנות לא מעטה, אך קבע כי ניתן לאיין אותה באמצעות חלופה מהודקת.

6. לבקשת המדינה הורה בית המשפט המחוזי על עיכוב ביצוע של החלטתו עד ליום 6.8.2021 בשעה 10:30.

טענות הצדדים בערר

7. בערר שבפני טוענת המדינה כי בית המשפט המחוזי שגה בהחלטתו להורות על מעצרם של המשיבים בתנאי פיקוח אלקטרוני. לטענת המדינה המעשים המיוחסים להם ונסיבות ביצועם, כמו גם מאפייני האישיות שלהם, מלמדים על מסוכנות גבוהה וממשית שנשקפת מהם. כן נטען כי אין בהרחקה מכפר כנא במסגרת חלופת המעצר המוצעת כדי להשיג את מטרות המעצר. המדינה עומדת על כך שהתפרצות של אירוע המוני אלים יכולה להתלקח תמיד, ובמובן זה יש לחשוש מפני הישנותה של התנהגות אלימה מצדם של המשיבים.

8. הדיון בערר התקיים בפני ביום 5.8.2021. על מנת לאפשר טיפול בערר הודעתי בפתח הדיון על המשך עיכוב ביצוע החלטתו של בית המשפט המחוזי עד למתן החלטה אחרת.

9. בדיון טען בא-כוחם של המשיבים, כי מבלי לגרוע מחומרת האירוע והמסוכנות העולה מהמעשים המיוחסים למשיבים, יש ללכת בדרכו של בית המשפט המחוזי לפיה די בהרחקה ממקום מגוריהם ומעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני. זאת בהתחשב בעברם הפלילי הנקי של המשיבים, בגילם הצעיר, בהיעדר כל אינדיקציה למעורבות אחרת בפעילות קיצונית או אלימה, ובדפוסיהם הנורמטיביים.

דיון והכרעה

10. מצאתי את המקרה שבפני מעורר התלבטות של ממש. לאחר ששקלתי את הדברים אני סבורה כי דין הערר להתקבל, אך זאת בכפוף להגשת תסקיר משלים בעניינם של המשיבים, כפי שיפורט להלן.

11. נקודת המוצא לעניינו היא חומרתן הרבה של העבירות שבהן מואשמים המשיבים ונסיבות ביצוען אשר מלמדות על המסוכנות הגבוהה שנשקפת מהם. על-פי פסיקתו של בית משפט זה אירוע בעל מאפיינים אלימים מסוג זה מבסס מסוכנות המצדיקה מעצר מאחורי סורג ובריוח (ראו והשוו: בש"פ 5959/14 אסרף נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (21.9.2014); בש"פ 5066/21 מדינת ישראל נ' חלאף, פסקה 14 (23.7.2021)). כמו כן, אין בעובדה שהפגיעה בקורבן במקרה זה נפסקה בעקבות התערבות של עוברי אורח כדי ללמד על היעדר מסוכנות.

12. לצד זאת, וחרף חומרת המעשים, אני מייחסת משקל - גם אם מוגבל - לכך שהמשיבים הם נעדרי עבר פלילי ושמהתסקירים עולה כי הם הביעו הסתייגות מהאירוע האלים שבו כשלו. כמו כן צוין כי השתתפותם של המשיבים באירוע לא בוצעה על רקע לאומני-אידיאולוגי מושרש שהיה לו ביטוי קודם (בשונה מאשר בבש"פ 5386/21 פלוני' מדינת ישראל, פסקה 10 (12.8.2021) (להלן: בש"פ 5386/21)), אלא בשל היגררות - בעייתית ביותר - אחר אחרים וקושי בהפעלת שיקול דעת.

13. בנסיבות מורכבות אלה, אינני סבורה שניתן להסתפק באמור בתסקירים שהוגשו, שלא התייחסו במישרין לאפשרות של פיקוח אלקטרוני, גם אם רמזו על אפשרות זו כאשר שללו את השחרור למעצר בית בציינם כי יש צורך בהוספת אמצעי פיקוח ובקרה חיצוניים לחלופה זו. באיזון כולל, אני סבורה כי בעת הנוכחית יש צורך בהגשת תסקירים משלימים בעניינם של המשיבים אשר יבחנו באופן קונקרטי את האפשרות למעצר בפיקוח אלקטרוני. אם שירות המבחן ימליץ באופן בלתי מסויג על העברתם של המשיבים למעצר בפיקוח אלקטרוני, והתנהלותם היציבה של המשיבים תימשך, יהיה מקום לבחון בשנית את אפשרות זו, תוך מתן משקל לתקופת המעצר המתמשכת (זאת בשונה במקרים שבהם המסוכנות היא מובהקת ואין צורך בהזמנת תסקיר (ראו: בש"פ 5386/21)).

14. בטרם סיום יצוין, כי זמן קצר לפני חתימה על החלטה זו הונחה על שולחני ביקשה להגשת פסיקה לעיון בית המשפט. לאראיתי צורך בשלב זה להידרש לבקשה זו, בהתחשב בכך שבאותה עת כבר הייתה בפני הפסיקה הרלוונטית בכללותה.

15. אשר על כן: הערר מתקבל. המשיבים יעצרו עד לתום ההליכים המשפטיים נגדם בת"פ 23525-06-21, וזאת בכפוף לאמור בפסקה 13.

ניתנה היום, ד' באלול התשפ"א (12.8.2021).

ש ו פ ט ת